

Az első német bevándorlók

Tíz-tizenkét generációval ezelőtt, a XVIII. sz. elején német bevándorlók érkeztek Budaörs földjére. Távoli hazájuktól elkerülve, az új faluközösség életében bizonyára jelentős eseménynek számított az első kisgyermek világra jötte. Egy család új élettel gyarapodott, és a kis jövevény már itt született az új hazában. Budaörs lett a szülőfaluja, Magyarország a szülőföldje. Szüleinek ő lett a reménysége, kitől majd nemzedékek születnek – talán.

Ő már csak az idősebbektől hallotta, hogy van egy ó-haza valamerre, amerre a nap lenyugszik. Ő már nem érezte a honvágy kínzó fájdalomát.

Hogy a szülei mikor, honnan, miért indultak el az ismeretlenbe új hazát keresni, erre hosszadalmasan lehetne válaszolni.

Bizony nem könnyű szívvel, hanem sorsdöntő töprengés, tanácskozás után jutottak arra az elhatározásra, hogy elhagyják szülőfalujukat, lakóhelyüket, ahová ezer meg ezer szál fűzte őket. Búcsút intettek rokonaiknak, barátaiknak, őseik sírjának.

De megtették, mert szabadulni akartak a háborúk terheitől, a nyomorúságos jobbágyi állapottól, a tékozló földesuraiktól, akik nem törődtek alattvalóik helyzetével.

Sokukat azok a túlzó híresztelések vonzottak magyarhonba, amelyek az itteni mesés termékenységű földekről, adózási kedvezményekről szóltak. A valóságban azonban nagyon kemény munka várt rájuk. A szántóföldbe az eke évtizedek óta nem vágott barázdát, senki egy kapavágást nem tett, mert a környék elnéptelenedett, elvadult pusztasággá vált a török hódoltság idején.

De térjünk vissza, hogy ki is volt az első?

Varga János budaörsi plébánossal úgy gondoltuk, hogy könnyű dolgunk lesz. Csak fel kell lapozni a legrégebbi születési anyakönyvet – szerencsére megvan, nem pusztult el a történelem viharában – és elolvasni az első bejegyzést. Így is tettünk. Eszerint 266 évvel ezelőtt, 1739. február 26-án született Michael (Mihály), aki legitim – azaz törvényes. Apja: Vendel Spic. Anyja: Regina, consor ejus (az ő felesége). Keresztszülők: Michael ... (sajnos olvashatatlan a vezetékneve), és Éva, consor ejus. A keresztelő pap: Emericus (!)

Ezután tovább lapoztunk az anyakönyvben és meglepetten lártuk, hogy egy évre visszamenőleg, tehát 1738-as dátummal áll néhány újabb bejegyzés, amely szerint Johannes (János) Steiger az első.

Elképzelhető, hogy amikor megkezdték az anyakönyvek vezetését Budaörsön, akkor pótlólag, visszamenőleg is beírtak néhány nevet.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy vajon a kis Mihály megélte-e a csecsemő- és kisgyermek-kort, hiszen abban az időben az emberek kiszolgáltatottak voltak a járványokkal, fertőzésekkel szemben. Ezért belepillantottunk a halotti anyakönyvekbe is és a következő 6-7 évben nem találtuk Spic Mihály nevét.

Milyen körülmények között jött világra az a kis újszülött?

A vajúdó anya mellett biztos segítkezett bába (hefamin, ahogy Budaörsön mondták), a „szülésben járatos asszony”, aki gyakorlott lehetett, de kiképzetlen, mert a bábaképzés Mária Terézia kezdeményezésére indult meg később.

A kis hajlék és berendezése, ahol a fiúcska meglátta a napvilágot, a mai fogalmaink szerint minden bizonnyal nagyon szerény lehetett. Az édesanya jó előre megvarrta már a pólját, ingecskét, pelenkát – mindent kézzel, mert hol volt akkor még varrógép?

A megfürdetett, bepólyált, síró-rívó csecsemőt az édesanyja mellé, vagy durván ácsolt bölcsőbe fektették, és az akkori szokások szerint már másnap megkeresztelték.

Képzeliük el, hogy milyen sok dolga lehetett az akkor kismamának. Gondoljunk csak egy egyszerű dologra – egy tea elkészítésére lázas gyermekének. Ahhoz először fel kellett vágni a fát, behordani, tüzet gyújtani, meghozni a kút-ról a vizet.

A kis csecsemő gondozása mellett esetleg ott volt a többi gyermek, a háztartás gondja-baja, mosás, főzés, kenyérsütés, az állatok ellátása.

Sem a kis Mihálynak, sem Jánoskának és a többieknek sem volt túl nagy esélyük a felnőttkor elérésére, mert hamarosan a falura tört a pestis, ami a lakosság felét elvitte. A gyerekkori járványokra nem volt orvosság.

Mégis – minden nehézség ellenére, emberi gyarláságuk mellett, telve istenfélelemmel, önsanyargatásig menő szorgalommal, szívós élni akarással – fennmaradtak és néhány generáció múlva virágzó faluközösséget hoztak létre.